

Súd: Okresný súd Bratislava I
Spisová značka: 7C/27/2010
Identifikačné číslo súdneho spisu: 1110206583
Dátum vydania rozhodnutia: 28. 11. 2016
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: Mgr. Mgr. Miriam Plavčáková
ECLI: ECLI:SK:OSBA1:2016:1110206583.7

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Okresný súd Bratislava I sudkyňou Mgr. Mgr. Miriam Plavčákovou v právnej veci žalobcu: P. X. O., Z. X.X.XXXX, Q. X, XXX XX Z., proti žalovanému: Slovenská republika, Ministerstvo spravodlivosti Slovenskej republiky, Župné námestie č. 13, Bratislava, o určenie, že odmeňovanie žalobcu je v rozpore so zásadou rovnakého zaobchádzania a o náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch, takto

rozhodol:

Súd žalobu zamietla.

Žalovanému súd náhradu trov konania nepriznáva.

odôvodnenie:

1. Žalobou doručenou súdu dňa 12.2.2010 sa žalobca proti žalovanému pôvodne domáhal určenia, že jeho odmeňovanie uskutočňované podľa § 66 ods. 1 zákona č. 285/2000 Z.z. v znení neskorších predpisov, v porovnaní s odmeňovaním sudcov podľa § 69 ods. 2 zákona v znení zákona č. 122/2005 Z.z. ako i postavenie žalobcu ako sudcu v porovnaní so špeciálnym sudcom je v rozpore so zásadou rovnakého zaobchádzania a zaplata sumy 150.000 Eur titulom náhrady nemajetkovej ujmy. V žalobe tvrdil, že zákonom č. 122/2005 Z.z. došlo k novelizovaniu zákona č. 385/2000 Z.z. Novelizované bolo i ustanovenie § 69 ods. 2, ktoré sa týka funkčného príplatku za výkon funkcie sudcu Špeciálneho súdu a (v niektorých prípadoch) sudcu Najvyššieho súdu SR. Podľa novelizovaného ustanovenia bola výška príplatku 6 násobok priemernej nominálnej mesačnej mzdy zamestnanca v hospodárstve SR za predchádzajúci kalendárny rok. Plat žalobcu ako sudcu všeobecného súdu bol od účinnosti novely do 17.7.2009 nižší v porovnaní s platom špeciálneho sudcu o sumu 103.800 Sk/mesačne. Od účinnosti zákona č. 122/2005 Z.z. (od 15.4.2005) dochádzalo k zjavnej diskriminácii v odmeňovaní a postavení ostatných sudcov v SR v porovnaní so sudcami Špeciálneho súdu. Za tento stav zodpovedá žalovaný tým, že prijal zákonodarným orgánom predmetný zákon. V príčinnej súvislosti s nedodržaním zásady rovnakého zaobchádzania v rámci odmeňovania a statusového postavenia bola v spoločnosti značne znížená vážnosť a dôstojnosť žalobcu. Za uvedeného stavu vznikol žalobcovi nárok a náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch. Týmto titulom sa proti žalovanému domáhal zaplata sumy 150.000 Eur. Na preukázanie tvrdených skutočností predložil:

- osvedčenie o zvolení za sudcu,
- rozhodnutie o pridelení sudcu,
- vymenovanie do funkcie predsedu senátu,
- vymenovanie za sudcu bez časového obmedzenia,
- platové dekréty 2005-2009.

2. Žalovaný sa k žalobe vyjadril podaním doručeným súdu dňa 1.1.2011 tak, že ju požadoval zamietnuť. Uviedol, že ani ústavný súd nálezom sp.zn. PL. ÚS 17/08 - 238 nespochybnil samotný charakter funkčných príplatkov pre sudcov špeciálneho, v čase písania vyjadrenia už špecializovaného trestného

súdu. Ústavný súd totiž len spochybnil ústavnosť výšky príplatku, ktorý upravovalo ustanovenie § 69 ods. 2 zákona č. 385/2000 Z.z. Ústavný súd nepoprel, že sudcovia špeciálneho/špecializovaného súdu neboli v rovnakej situácii ako sudcovia všeobecného súdnictva. Ďalej uviedol, že vyššie uvedený nález zakladá právne účinky do budúcnosti a preto žalovanému nie je zrejmé, na akom právnom základe sa žalobca domáha jedného určenia, že došlo k diskriminácii a súčasne k vzniku nároku na nemajetkovú ujmu, ak protiústavnosť predmetného zákonného ustanovenia bola vyslovená až následne po rozhodnom období, v ktorom si žalobca uplatňuje svoje nároky. Navyše od momentu účinku nálezu došlo k zníženiu funkčného príplatku špeciálnych sudcov zo 6 násobku priemernej nominálnej mesačnej mzdy na 2 násobok. Takže od momentu účinku nálezu nemohlo už nijako dôjsť k namietanej diskriminácii ani vzniku nemajetkovej ujmy. Okrem uvedeného dodal, že pri posudzovaní návrhu žalobcu na určenie, že jeho odmeňovanie je v rozpore so zásadou rovnakého zaobchádzania, je potrebné v konaní preukázať naliehavý právny záujem na určení. Existencia alebo neexistencia právneho vzťahu alebo práva nemôže byť určovaná ani za dobu minulú, ani do budúcnosti. Rozhodujúci je stav v čase vyhlásenia rozhodnutia, pričom podľa § 69 ods. 2 zákona č. 385/2000 Z.z. má sudca špecializovaného trestného súdu nárok na príplatok vo výške 2 násobku priemernej nominálnej mesačnej mzdy zamestnanca v hospodárstve SR. K uplatnenej nemajetkovej ujme sa vyjadril tak, že podľa jeho názoru si žalobca uplatňuje ujmu majetkovú, na ktorú však podľa ustanovení antidiskriminačného zákona nemá nárok. V skutočnosti sa domáha vyplatenia 6 násobku priemernej nominálnej mesačnej mzdy za relevantné obdobie, ktoré pokladá za obdobie, kedy bol žalovaným diskriminovaný, tzn. ide o majetkovú ujmu. Nemajetková ujma nie je náhradou mzdy ani škody. Skutočnosť, že mali špeciálni sudcovia 6 násobok priemernej nominálnej mesačnej mzdy zamestnanca v hospodárstve SR ako príplatok k základnému platu, nezakladá sama o sebe nárok ostatným sudcom na doplatenie rozdielu, ani žalobcovi. Ak by aj daný príplatok znamenal neústavnosť, mal by sa odstrániť a nie zaviesť ostatným sudcom. Okrem toho žalobca ničím nepreukázal príčinnú súvislosť, že jeho dôstojnosť a vážnosť ako sudcu bola v spoločnosti dotknutá rozdielnosťou príplatkov špeciálnych sudcov.

3. Na základe procesného návrhu žalobcu, súd uznesením zo dňa 17.9.2013, č.k. 7C/27/2010-84 a zo dňa 5.2.2014, č.k. 7C/27/2010-88 konanie zastavil v časti o zaplatenie 84.000 Eur.

4. Dňa 8.10.2015 doručil žalovaný súd vyjadrenie k žalobe, v ktorom namietal, že zo žaloby nie je zrejmé, ako mala Slovenská republika zastúpená Ministerstvom spravodlivosti SR porušiť zásadu rovnakého zaobchádzania, keď za diskriminačný stav podľa žalobcu zodpovedá zákonodarný orgán. Ďalej poukazoval na rozhodnutie NSSR sp.zn. 1 Cdo 91/2006, podľa ktorého existencia alebo neexistencia právneho vzťahu alebo práva nemôže byť určovaná ani za dobu minulú, ani do budúcnosti; rozhodujúci stav je v dobe vyhlásenia rozhodnutia. V tejto súvislosti poukazoval na novelizované znenie ustanovenie § 69 ods. 2 zákona č. 385/2000 Z.z. Tiež poukázal na rozhodnutia Krajského súdu v Bratislave zo dňa 6.7.2015, sp.zn. 4Co/473/2012-118 a zo dňa 27.6.2012, sp.zn. 21C/106/2007-94, ktorými súd zamietol obdobnú žalobu iného žalobcu pre nepreukázanie naliehavého právneho záujmu na určení, že odmeňovanie žalobcu bolo v rozpore so zásadou rovnakého zaobchádzania, pretože určovací žaloba nemá význam za stavu, keď k žalobcom tvrdenému porušeniu práva už došlo. Žalovaný taktiež vzniesol námietku premlčania uplatneného nároku na zaplatenie nemajetkovej ujmy s odôvodnením, že podľa rozhodnutia NSSR zo dňa 17.2.2011, sp.zn. 5Cdo/265/2009 počiatok plynutia premlčacej doby náhrady za nemateriálnu ujmu je podľa § 101 OZ viazaný na okamih, kedy došlo k neoprávnenému zásahu objektívne spôsobilého porušiť alebo ohroziť osobnostné práva fyzickej osoby. Premlčacia doba začína plynúť dňom nasledujúcim po dni, kedy došlo k neoprávnenému zásahu do osobnostných práv. Žalobca svoj nárok odvodzuje od skutočnosti, že bol prijatý zákon č. 122/2005 Z.z., ktorý nadobudol účinnosť dňa 15.4.2005. Žalobca svoje právo na uplatnenie náhrady nemajetkovej ujmy mohol uplatniť prvýkrát dňa 16.4.2005. Premlčacia doba uplynula dňa 16.4.2008. Žalobca žalobu podal až 12.2.2010, teda po uplynutí premlčacej doby. Vo vzťahu k uplatnenej výške nemajetkovej ujmy sa vyjadril obdobne ako vo vyjadrení vyššie (doručenom súdu dňa 1.1.2011).

5. Písomným podaním zo dňa 15.3.2016 žalobca doplnil svoje predchádzajúce vyjadrenia tak ÚS SR nálezom PL. ÚS 17/2008 konštatoval diskrimináciu vo vzťahu k výške príplatkov sudcov Špeciálneho súdu oproti sudcom všeobecných súdov. Žalobcovi preto podľa jeho názoru vzniklo právo na ochranu pred diskrimináciou. V podaní poukázal na jednotlivé rozdielne zložky postavenia sudcov Špeciálneho súdu a sudcov všeobecných súdov. Vo vzťahu k nárokom, ktoré mu z nerovnakého zaobchádzania podľa zákona patria uviedol, že prvé dva zákonné nároky, t.j. upustenie od konania a napravenie

protiprávneho stavu neprichádzajú do úvahy vzhľadom na odstup času. Preto žalobcoví prináleží domáhať sa poskytnutia primeraného zadostučinenia. K podaniu priložil nasledujúce listinné dôkazy:

- Koncept (návrh) k podávaniu diskriminačných žalôb sudcami
- dôvodová správa k zákonu č. 458/2003 Z.z.
- výňatky z tlače (s titulkami Sudcov za diskriminačné žaloby nemožno kritizovať, B.: Som ochotný sa ospravedlniť sudcom za nefér platy, B. s diskriminačnými žalobami sudcov nesúhlasí, B. chce zrýchliť súdy a riešiť antidiskriminačné žaloby, a iné)
- výňatok z diskusie nezisteného média.

6. Písomným podaním zo dňa 10.4.2016 žalobca doplnil svoje vyjadrenia tak, že jeho nárok je daný voči SR zastúpenej Ministerstvom spravodlivosti. Žalobca je v priamom vzťahu s ministerstvom, pretože tento subjekt zabezpečuje jeho technické a materiálne zabezpečenie, jeho mzda je zahrnutá v rozpočte ministerstva. Okrem toho ak by aj žalovaný mal byť zastúpený iným orgánom, išlo by o odstrániteľnú vadu žaloby. K samotnému nároku doplnil, že žalobu podával vo februári 2010, t.j. v čase už ÚS SR rozhodol o rozpore jeho odmeňovania s ústavou, avšak predstavitelia štátu napriek nálezom ÚS SR a zmene zákona svoj protiústavný postup stále obhajovali. S hmotnoprávnou námietkou premlčania sa žalobca nestotožnil. Podľa jeho názoru začala premlčacia doba plynúť od nálezom ÚSSR dňa 20.5.2009. Dovtedy bol platný § 69 ods. 2 zákona č. 385/2000 Z.z., podľa ktorého mal špeciálny sudca nárok na príplatok vo výške 6 násobku priemernej nominálnej mesačnej mzdy zamestnanca v hospodárstve SR za predchádzajúci kalendárny rok. Ak by sa v tom čase domáhal svojho nároku, súd by vzhľadom na platný zákon jeho žalobu zamietol. Až na základe nálezom ÚSSR vznikol jeho nárok. K podaniu bola pripojená listina označená ako Konceptcia zmien v justícii.

7. Na základe procesného návrhu žalobcu súd uznesením vyhláseným na pojednávaní dňa 6.6.2016 zastavil konanie v časti o zaplatenie 36.000 Eur a pripustil zmenu petitu žaloby tak, že žalobca sa domáha určenia, že jeho odmeňovanie bolo (predtým „je“) v rozpore so zásadou rovnakého zaobchádzania. Na tomto pojednávaní žalobca na otázku súdu k danosti naliehavého právneho záujmu na určovanom výroku uviedol, že tento podľa jeho názoru daný je s prihliadnutím na posledné vyjadrenia žalovaného, ktorý popiera diskrimináciu aj napriek nálezom ÚS SR. K následnosti prostriedkov ochrany podľa antidiskriminačného zákona uviedol, že je rozdiel, medzi tým, ako sa odporca správa v súčasnosti a ako sa správal v minulosti - v súčasnosti žalovaný akékoľvek zadostučinenie popiera a vyjadrenia uskutočnené žalovaným v minulosti žalobca nepovažoval za dostačujúce na odstránenie jemu spôsobenej ujmy. Po tom, ako súd predbežne právne posúdil nárok žalobcu za premlčaný s odkazom na rozhodnutie NS SR č. 5Cdo/265/2009 z 17.2.2011 žalobca s týmto názorom nesúhlasil, pretože vyčíslenie a zdôvodnenie nemajetkovej ujmy ako podstatné náležitosti žaloby mohol urobiť prvý krát až po vydaní Nálezom ÚS SR. Súčasne poukázal aj na rozpor premlčania s dobrými mravmi s odkazom na rozhodnutie, podľa ktorého ak správny orgán uspokojoval občana, že vec vyrieši a napokon vec nevyriešil v premlčacej dobe a následne sa premlčania dovoľával, takéto konanie bolo vyhodnotených ako konanie v rozpore s dobrými mravmi. Súd následne vyzval aby svoje tvrdenia v tomto smere preukázal v lehote 30 dní.

8. V podaní doručenom súdu dňa 4.7.2016 sa žalobca vyjadril k žalovaným vznesenej námietke premlčania vo vzťahu k nárokovanému nemajetkovej ujme. Uviedol, že námietka je vznesená v rozpore s dobrými mravmi. Jednak poukazoval na skutočnosť, že konanie bolo začaté v roku 2010 a námietku premlčania vzniesol žalovaný až v roku 2015, nie pri jeho prvom úkone, a súčasne na to, že podľa žalovaného mala premlčacia doba plynúť v čase, keď žalobca ani nemal objektívnu vedomosť o tom, že bol diskriminovaný a má nárok na nemajetkovú ujmu. Ak by žalobu podal pred predmetným nálezom ÚSSR, všeobecný súd by ju podľa jeho názoru zamietol. Bol názoru, že súd by na zjavne šikanóznou, nepoctivú námietku premlčania, ktorá nerešpektuje základné zásady slušnosti nemal prihliadnuť. Nemožnosť podať skôr žalobu odôvodňoval aj tým, že ako sudca musel rešpektovať zákon dôslednejšie ako ostatní. Žalobca ďalej uviedol, že veril, že protiústavná situácia so Špeciálnym súdom sa vyrieši, predstavitelia štátu ho o tom ubezpečovali. K podaniu žalobca priložil nasledujúce listinné dôkazy:

- rozhodnutie NS ČR sp. zn. 25Cdo/1937/2013 z 27.1.2015
- rozhodnutie NS ČR sp. zn. 28Cdo/1729/2014 zo 7.10.2014
- rozhodnutie ÚS ČR nezistenej značky z 31.5.2011
- rozhodnutie KS Prešov sp. zn. 6Co/180/2014 z 25.6.2015
- rozhodnutie NS ČR sp. zn.28Cdo/5014/2009 z 8.9.2010
- výňatky z tlače - čl. 265 a nasl.

9. K nedostatku naliehavého právneho záujmu na požadovanom určení žalobca doplnil, že je síce pravdou, že k porušeniu jeho práva už došlo a zrušením protiústavného zákona prišlo k odstráneniu protiprávneho odmeňovania sudcov. Súhlasí so žalovaným, že pre existenciu, či neexistenciu právneho vzťahu alebo práva je podstatný stav v dobe vyhlásenia rozhodnutia. Z postoja žalovaného je zrejmé, že tento neakceptuje, že odmeňovanie sudcov bolo v rozpore so zásadou rovnakého zaobchádzania a bude tomu tak i v čase vyhlásenia rozhodnutia ak žalovaný svoj postoj nezmení. Má preto naliehavý právny záujem na určení.

10. Súd vykonal dokazovanie listinami: osvedčenie o zvolení za sudcu (č.l. 13), rozhodnutie o pridelení sudcu (č.l. 14), vymenovanie do funkcie predsedu senátu (č.l. 15), vymenovanie za sudcu bez časového obmedzenia (č.l. 16), platové dekréty (č.l. 17-22), tlačové správy a záznam internetových diskusií k článkom (č.l. 195-224), tlačové správy (č.l. 265-275).

11. Súd sa oboznámil s rozhodnutiami, na ktorého poukazovali strany konania:

- rozsudok Krajského súdu v Bratislave zo dňa 6.7.2015, č.k. 4Co/473/2012-118,
- rozsudok Okresného súdu Bratislava I zo dňa 27.6.2012, č.k. 21C/106/2007-94,
- rozsudok Krajského súdu v Bratislave zo dňa 6.7.2015, č.k. 4Co/473/2012-118,
- rozsudok Najvyššieho súdu ČR zo dňa 27.1.2015, sp.zn. 25Cdo/1937/2013,
- rozsudok Najvyššieho súdu ČR zo dňa 7.10.2014, sp.zn. 28Cdo/1729/2014,
- rozsudok Najvyššieho súdu ČR zo dňa 8.9.2010, sp.zn. 28Cdo/5014/2009,
- uznesenie Krajského súdu v Prešove zo dňa 25.6.2015, sp.zn. 6Co/180/2014 a s ostatným obsahom súdneho spisu.

12. Z vykonaného dokazovania má súd za preukázaný nasledovný skutkový stav:

13. Z osvedčenia o zvolení za sudcu má súd za preukázané, že žalobca bol Národnou radou SR dňa 26.3.1998 zvolený za sudcu a zložil zákonom predpísaný sľub dňa 17.4.1998.

14. Z rozhodnutia ministra spravodlivosti č. 6407/1997-30/13 o pridelení sudcu má súd za preukázané, že žalobca bol dňa 17.4.1998 pridelený na výkon funkcie na Okresný súd Nitra.

15. Ďalej má súd za preukázané, že predseda Krajského súdu v Nitre dňa 17.4.1998 vymenoval žalobcu do funkcie predsedu senátu na Okresnom súde v Nitre.

16. Prezident Slovenskej republiky dňa 4.10.2002 vymenoval žalobcu za sudcu bez časového obmedzenia.

17. Medzi stranami sporu bola sporná otázka danosti naliehavého právneho záujmu na určení, že žalobca bol odmeňovaný v rozpore so zásadou rovnakého zaobchádzania; premičania uplatneného nároku na náhradu nemajetkovej ujmy vo výške 30.000 Eur ako i skutočnosti, že vážnosť a dôstojnosť žalobcu bola znížená podstatným spôsobom.

18. Nesporným bolo skutkové tvrdenie, že žalobca bol odmeňovaný odlišne od sudcov špeciálneho súdu v období od roku 2005 - 2009.

Súd vec právne posúdil nasledovne:

19. Predmetom konania je nárok žalobcu

- na určenie, že jeho odmeňovanie bolo v rozpore so zásadou rovnakého zaobchádzania
- na poskytnutie náhrady nemajetkovej ujmy v dôsledku nerovnakého zaobchádzania.

20. Súd sa pred meritórnym posúdením nároku žalobcu zaoberal vznesenou námietkou určenia nesprávneho orgánu konajúceho v mene štátu, námietkou premičania a vo vzťahu k prvému petitu žaloby aj námietkou absencie naliehavého záujmu na požadovanom určení.

Orgán konajúci v mene štátu

21. K námietke žalovaného vo vzťahu k nesprávnemu označeniu subjektu konajúceho v mene Slovenskej republiky súd uvádza, že z ustanovenia § 25 ods. 1 zák. č. 385/2000 Z.z. v spojení s § 34 ods. 1 zák. č. 757/2004 Z.z. vyplýva, že v prejednávanej veci je Ministerstvo spravodlivosti SR orgánom, do pôsobnosti ktorého patrí uplatnený nárok a je orgánom príslušným na zastupovanie štátu v tomto spore s prihliadnutím na skutočnosť, že základom sporu je nerovnaké odmeňovanie žalobcu ako sudcu okresného súdu v porovnaní s odmeňovaním sudcov Špeciálneho súdu. Odmeňovanie žalobcu je v súvislosti s rozpočtovými pravidlami verejnej správy napojené na rozpočet Ministerstva spravodlivosti SR, a teda vzťah žalobcu ako sudcu okresného súdu v oblasti odmeňovania predstavuje vzťah sudcu a Ministerstva spravodlivosti SR.

K určovaciemu petitu a námietke nedostatku naliehavého právneho záujmu na určení.

22. Určovacie žaloby je možné v zásade rozdeliť na také, kde právo na určenie vyplýva priamo z právneho predpisu (napríklad určenie neplatnosti skončenia pracovného pomeru) a na také, kde toto právo z právneho predpisu nevyplýva. Pri prvom druhu určovacích žalôb právny záujem na určení nie je potrebné preukazovať, pri druhom druhu táto potreba je daná a povinnosť tvrdenia a dokazovania o tejto skutočnosti zaťažuje žalobcu.

23. Podľa § 9 ods. 2 zákona č. 365/2004 Z.z, každý sa môže domáhať svojich práv na súde, ak sa domnieva, že je alebo bol dotknutý na svojich právach, právom chránených záujmoch alebo slobodách nedodržaním zásady rovnakého zaobchádzania. Môže sa najmä domáhať, aby ten, kto nedodržel zásadu rovnakého zaobchádzania, upustil od svojho konania, ak je to možné, napravil protiprávny stav alebo poskytol primerané zadosťučinenie; ak ide o nedodržanie zásady rovnakého zaobchádzania z dôvodu oznámenia kriminality alebo inej protispoločenskej činnosti, môže sa tiež domáhať neplatnosti právneho úkonu, ktorého účinnosť bola podľa osobitného predpisu pozastavená.

24. Podľa § 9 ods. 3 zákona č. 365/2004 Z.z, ak by primerané zadosťučinenie nebolo dostačujúce, najmä ak nedodržaním zásady rovnakého zaobchádzania bola značným spôsobom znížená dôstojnosť, spoločenská vážnosť alebo spoločenské uplatnenie poškodenej osoby, môže sa tá domáhať aj náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch. Sumu náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch určí súd s prihliadnutím na závažnosť vzniknutej nemajetkovej ujmy a všetky okolnosti, za ktorých došlo k jej vzniku.

25. Prostriedky ochrany v súvislosti s porušením zásady rovnakého zaobchádzania vymedzuje zákon č. 365/2004 Z.z.. Medzi tieto prostriedky nepatrí právo na určenie, že dochádza alebo došlo k diskriminácii. Napriek tomu, že zákon prostriedky ochrany nevypočítava taxatívne, spoločnou črtou týchto prostriedkov je to, že predstavujú nejakú formu plnenia, ktoré by mal poskytnúť pôvodca zásahu poškodenému. Určovací petit žalobcu takéto črty nespĺňa. Z uvedeného dôvodu bolo potrebné, aby žalobca tvrdil a preukázal danosť naliehavého záujmu na požadovanom určení.

26. Podľa § 137 písm. c) Civilného sporového poriadku, žalobou možno požadovať, aby sa rozhodlo najmä o určení, či tu právo je alebo nie je, ak je na tom naliehavý právny záujem; naliehavý právny záujem nie je potrebné preukazovať, ak vyplýva z osobitného predpisu.

27. Po zmene petitu sa žalobca domáhal prvým petitom žaloby určenia, že jeho odmeňovanie uskutočňované podľa § 66 ods. 1 zákona č. 285/2000 Z.z. v znení neskorších predpisov, v porovnaní s odmeňovaním sudcov podľa § 69 ods. 2 zákona v znení zákona č. 122/2005 Z.z. ako i postavenie žalobcu ako sudcu v porovnaní so špeciálnym sudcom bolo v rozpore so zásadou rovnakého zaobchádzania.

28. Žalovaný v priebehu konania vzniesol námietku nedostatku naliehavého právneho záujmu na požadovanom určení. Aj bez takejto námietky bol súd povinný skúmať danosť naliehavého záujmu na určení z úradnej povinnosti.

29. Určovací návrh má spravidla preventívny charakter - jeho účelom je poskytnúť ochranu práva žalobcovi skôr, než dôjde k porušeniu právneho vzťahu alebo práva. Naliehavý právny záujem sa

teda viaže na konkrétny určovací petit a súvisí s vyriešením otázky, či sa žalobou s daným určovacím petitom môže dosiahnuť odstránenie spornosti žalobcovho práva alebo neistoty v jeho právnom vzťahu. Naliehavý právny záujem na požadovanom určení bude spravidla daný najmä vtedy, ak by bez tohto určenia bolo žalobcov právo ohrozené, alebo ak by sa bez tohto určenia stalo jeho právne postavenie neistým. Pre danosť existencie naliehavého právneho záujmu je nevyhnutné, aby výrok súdneho rozhodnutia o tom, či tu je právny vzťah alebo právo, bol spôsobilý ovplyvniť právne postavenie žalobcu a teda mal za následok zmenu jeho práv a povinností v hmotnoprávných vzťahoch za stavu, že v danom čase nemôže uplatňovať svoje práva žalobou na plnenie. Určovací návrh nie je spravidla opodstatnený najmä vtedy, ak vyriešenie určitej otázky neznamená úplné vyriešenie obsahu spornosti daného právneho vzťahu alebo práva, alebo ak požadované určenie má povahu len predbežnej otázky k posúdeniu, či tu je alebo nie je právny vzťah alebo právo. Ak žalobca neosvedčí svoj naliehavý právny záujem na ním požadovanom určení, ide o samostatný a prvoradý dôvod pre zamietnutie návrhu.

30. Ak sa žalobca v prejednávanej veci domáha určenia (do minulosti), že bolo porušené jeho právo na rovnaké zaobchádzanie, spočívajúce v odlišnom odmeňovaní a postavení v porovnaní so sudcami špeciálneho súdu, tak určovací žaloba podľa § 137 písm. c) CSP nemá význam k náprave už porušeného práva, pretože v prípade požadovaného určenia sa právne postavenie žalobcu v žiadnom smere nezmení. V takomto prípade môže byť reparácia dosiahnutá jedine žalobou na splnenie povinnosti. Takúto žalobu si žalobca i podal, pretože sa v tomto konaní sa okrem vyššie uvedeného určenia domáha i zaplatenia náhrady nemajetkovej ujmy vo výške 30.000 Eur titulom jeho diskriminácie. Vzhľadom na to, že kladné určenie porušenia zásady rovnakého zaobchádzania by nemalo za následok odstránenie už porušeného práva a žalobca nepreukázal, že by sa požadovaným určením akokoľvek zmenilo jeho právne postavenie za situácie, keď sa žalobca súčasne dožaduje od žalovaného aj poskytnutia plnenia, konštatuje súd, že na takomto určení nie je naliehavý právny záujem a žalobu bolo potrebné bez ďalšieho v tejto časti zamietnuť.

31. Súd vyhodnotil ako nedôvodné argumenty žalobcu, že naliehavý záujem na určení vyplýva z toho, že žalovaný vo svojich vyjadreniach nerešpektuje Nález ÚS SR, resp. vo svojich vyjadreniach tento nález popiera. Ochranu svojich práv v takomto prípade totiž žalobca mohol dosiahnuť napr. žalobou na plnenie, ktorou by sa domáhal, aby žalovaný od svojho konania upustil (v súlade s antidiskriminačným zákonom).

K námietke premlčania.

32. Podľa § 101 Občianskeho zákonníka, pokiaľ nie je v ďalších ustanoveniach uvedené inak, premlčacia doba je trojročná a plynie odo dňa, keď sa právo mohlo vykonať po prvý raz.

33. Pokiaľ ide o zaplatenie nemajetkovej ujmy vo výške 30.000 Eur, ktorej sa žalobca domáhal titulom jeho diskriminácie, vznesol žalovaný námietku premlčania tohto nároku s odôvodnením, že ak žalobca svoju diskrimináciu odvodzuje od prijatia zákona č. 122/2005 Z.z., tak premlčacia doba začala plynúť dňom nasledujúcim po jeho účinnosti.

34. Súd vznesenú námietku premlčania vyhodnotil ako dôvodnú z nasledujúcich dôvodov:

35. Je nesporné, že vo vzťahu k odmeňovaniu žalobcu štát so žalobcom zaobchádzal diskriminačne oproti sudcom Špeciálneho súdu - toto napokon vyplýva aj z Nálezu ÚS SR. Zásahom do žalobcových práv teda bolo správanie štátu, ktorým porušoval zásadu rovnakého zaobchádzania. Inak povedané štát porušoval povinnosť zaobchádzať so žalobcom rovnako ako so sudcami Špeciálneho súdu a to na základe novely ustanovenia § 69 ods. 2 zákona č. 385/2000 Z.z.. V prípadoch, v ktorých plnenie záväzku spočíva v zdržaní sa niečoho alebo v strpení či znášaní niečoho, sa začiatok premlčacej doby viaže na okamih, keď povinný prvýkrát porušil svoj záväzok spočívajúci v zdržaní sa určitého konania, alebo naopak v znášaní či trpení. Premlčacia doba v takomto prípade začína plynúť dňom nasledujúcim po dni, keď došlo k porušeniu niektorého z uvedených záväzkov, v danom prípade v porušení povinnosti nekonať v rozpore so zásadou rovnakého zaobchádzania.

36. Právo na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch ako prostriedok ochrany pred diskrimináciou je právom majetkovej povahy, ktorý sa premlčuje. To platí i pre právo na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch podľa § 9 ods. 3 zák. č. 365/2004 Z.z. Aj keď ide o satisfakciu v oblasti nemateriálnych práv, jeho vyjadrenie v peniazoch spôsobuje, že ide o osobné právo majetkovej povahy, ktoré sa premlčuje vo

všeobecnej trojročnej premlčacej dobe (§ 101 OZ). Počiatok plynutia všeobecnej trojročnej premlčacej doby v prípade náhrady za nemateriálnu ujmu je podľa § 101 OZ viazaný na okamih, kedy došlo k neoprávnenému zásahu objektívne spôsobilému porušiť alebo ohroziť osobnostné práva fyzickej osoby. Premlčacia doba začína plynúť dňom nasledujúcim po dni, kedy k takémuto zásahu došlo (rozsudok Krajského súdu v Bratislave zo dňa 6.7.2015, sp.zn. 4Co/473/2012, obdobne aj rozsudok KS BA 6Co 419/2013 zo dňa 30. novembra 2016).

37. Novela ustanovenia § 69 ods. 2 zákona č. 385/2000 Z.z., ktorá spôsobila žalobcom tvrdený zásah do jeho dôstojnosti a spoločenskej vážnosti, nadobudla účinnosť dňa 15.4.2005. Žalobca mohol svoje právo na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch vykonať prvýkrát dňa 16.4.2005. Týmto dňom začala plynúť všeobecná trojročná premlčacia doba na uplatnenie predmetného nároku na súde, ktorá skončila dňom 16. apríla 2008. Žalobca podal žalobu na súd až 12.2.2010, teda po uplynutí premlčacej doby.

38. Žalobca namietal, že premlčacia doba začala plynúť až od nálezu ÚSSR sp.zn. PL ÚS 17/08-238 zo dňa 20.5.2009. Tvrdil, že ak by podal žalobu skôr, súd by ju vzhľadom na (pred nálezom) účinnému zákonnému ustanoveniu § 69 ods. 2 zákona č. 385/2000 Z.z. zamietol. S tvrdením žalobcu sa súd nestotožňuje. Plynutie premlčacej doby je v tomto prípade viazané na okamih, kedy došlo k neoprávnenému zásahu do práv žalobcu (odôvodnenie vyššie). Súčasne súd dodáva, že účinky predmetného nálezu ÚSSR sa vzťahujú na dobu po jeho publikovaní. Žalobcovi preto nič nebránilo, aby žalobu podal i pred rozhodnutím ÚSSR a aby sa v spore domáhal právnej ochrany v zmysle § 9 zákona č. 365/2004 Z.z. V takom prípade by otázka diskriminácie žalobcu pri jeho odmeňovaní bola prejudiciálnou otázkou, ktorou by sa súd musel zaoberať. Pretože žalobcovi nič nebránilo v podaní žaloby v období od 16.4.2005 do publikovania predmetného nálezu, nie je namieste ani jeho námietka, že žalovaným vznesená námietka premlčania je v rozpore s dobrými mravmi.

39. V súlade s ustálenou súdnou judikatúrou námietka premlčania v zásade dobrým mravom neodporuje, „to však nevylučuje výskyt situácií, v ktorých je uplatnenie tejto námietky výrazom zneužitia práva na úkor účastníka, ktorý márne uplynutie premlčacej doby nezavinil, a voči ktorému by za takejto situácie zánik nároku v dôsledku uplynutia premlčacej doby bol neprímerane tvrdým postihom v porovnaní s rozsahom a charakterom ním uplatňovaného práva a s dôvodmi, pre ktoré svoje právo včas neuplatnil.“ (nález Ústavného súdu ČR zo dňa 26.6.2012, sp.zn. I. ÚS 781/11)

40. Pokiaľ ide o rozpor uplatnenia námietky premlčania s dobrými mravmi, vo všeobecnosti nie je vylúčené, aby vznesenie námietky premlčania odporcom mohlo byť považované za konanie, ktoré je v rozpore s dobrými mravmi, pretože výkon žiadneho práva nesmie byť v rozpore s dobrými mravmi. O takýto prípad však môže ísť iba výnimočne. V rozpore s dobrými mravmi môže byť však len taký výkon práva účastníkom v občianskom súdnom konaní, ktorý je výrazom zneužitia tohto práva na úkor druhého účastníka konania, pričom vo vzťahu ku vznesenej námietke premlčania môže o takýto prípad ísť len vtedy, ak druhý účastník konania márne uplynutie premlčacej doby nezavinil a voči nemu by za tejto situácie priznanie účinkov premlčania bolo neprímerane tvrdým postihom. Pre posúdenie primeranosti postihu je potrebné vychádzať z konkrétnych okolností prípadu, najmä vziať do úvahy charakter uplatneného práva, jeho rozsah a dôvody, pre ktoré právo nebolo uplatnené pred uplynutím premlčacej doby. V tejto súvislosti je tiež relevantné, či v konaní boli preukázané také dôvody a okolnosti prípadu, pre ktoré by mala byť námietka premlčania v rozpore s dobrými mravmi ((II. ÚS 176/2011). Samotná dôvodnosť vznesenej námietky premlčania však rozpor s dobrými mravmi nezakladá. Aplikácia tohto inštitútu by mala byť len výnimočná a nemala by zhojovať neznalosť zákona - t. j. neznalosť plynutia premlčacích dôb. V tomto smere je potrebné poukázať aj na jednu zo základných zásad súkromného práva -vigilantibus iura scripta sunt - právo patrí bdelym. Preto je potrebné pri skúmaní otázky, či je vznesenie námietky premlčania v rozpore s dobrými mravmi skúmať, či účastník konania, ktorý sa dovoľáva rozporu s dobrými mravmi v súlade s § 3 ods. 1 Občianskeho zákonníka, postupoval s dostatočnou mierou starostlivosti a opatrnosti práve v súlade so zásadou vigilantibus iura, ktorá predpokladá, že každý zodpovedá za náležitú mieru predvídavosti a opatrnosti nielen pri vzniku právneho vzťahu, ale aj pri uplatňovaní svojich práv a výkone svojich práv a povinností z neho vyplývajúcich. (rozhodnutie NS SR sp. zn. 7 Cdo 507/2014 z 28. apríla 2015).

41. Dovolať sa premlčania možno v ktoromkoľvek štádiu konania až do právoplatného skončenia veci. (R 13 /2010 NS SR - sp. zn. 5 MCdo 14/2008)

42. Súd považoval za nedôvodnú argumentáciu žalobcu, že námietka premlčania vznesená žalobcom je v rozpore s dobrými mravmi. Skutočnosť, že žalovaný vznesol námietku premlčania až v roku 2015 a žalobca sa v dôsledku toho dostal do dôkaznej núdze nemožno z právneho hľadiska vyhodnotiť ako rozpor s dobrými mravmi - žalovaný je oprávnený vzniesť námietku premlčania v ktoromkoľvek štádiu konania a naopak žalobca ako osoba znáлая práva mohol s prihliadnutím na bežnú opatrnosť s takouto alternatívou pri podaní žaloby počítať.

43. Ako právne nedôvodnú súd vyhodnotil aj argumentáciu žalobcu, že žalobu nemohol podať skôr, ako bol vydaný Nález ÚS SR z dôvodu že ako sudca musel rešpektovať zákon dôslednejšie ako ostatní. Rešpektovanie zákona totiž nemôže odporovať právu na ochranu zákonom priznaných práv. Tvrdenia žalobcu sú v rozpore aj napr. s vtedy platným § 109 ods. 1 písm. b) O.s.p. - ak by totiž žalobca chcel rigidne rešpektovať zákon nemohol by ako sudca súčasne rešpektovať príkaz prerušiť konanie v prípade ak v konaní dospel k záveru, že všeobecne záväzný právny predpis, ktorý sa týka vecí ním prejednávaných, je v rozpore s ústavou, zákonom alebo medzinárodnou zmluvou, ktorou je Slovenská republika viazaná.

44. Vo vzťahu k argumentácii žalobcu, že vznesenie námietky premlčania je v rozpore s dobrými mravmi súd vyhodnotil ako dôvodnú jeho argumentáciu, že rozpor s dobrými mravmi by mohol nastať v prípade, ak by žalovaný nedodržiaval svoj prísľub s vedomím, že práve na základe jeho prísľubu si žalobca neuplatnil svoj nárok na súde pred uplynutím premlčacej doby a teda žalovaný by ťažil z protiprávneho stavu, ktorý sám vyvolal. Žalobca sa v tejto súvislosti odkazoval na rozhodnutia NS ČR sp. zn. 25Cdo/1937/2013 z 27.1.2014, rozhodnutie NS ČR 28 sp. zn. Cdo 1729/2014 zo 7.9.2014.

45. Aj keby snáď bolo možné dospieť k záveru, že sa premlčanie na majetkový nárok vyplývajúci z ustanovenia § 60a zákona č. 219/2009 Sb. vzťahuje, predstavovalo by i tak uplatnenie námietky premlčania zo strany štátu rozpor s dobrými mravmi, pretože štát na jednej strane svojim postupom vyvoláva v oprávnených subjektoch silné očakávania a na druhej strane toto očakávanie svojim postupom v konkrétnom prípade neguje. Ani Ústavný súd potom nevidí, že by odopretie námietky premlčania vo vzťahu k týmto uplatňovaným nárokom vážnejšie kolidovalo s princípom právnej istoty, k jeho realizácii inštitút premlčania inak slúži. (rozhodnutie NS ČR 28 sp. zn. Cdo 1729/2014 zo 7.9.2014)

46. Je pravdou, že žalobca preukázal, že štát resp. jeho predstavitelia mohli v žalobcovi vyvolať silné očakávania súvisiace s odstránením neústavnosti Špeciálneho súdu, ako vyplýva so žalobcom predložených článkov z viacerých médií. Avšak z predložených článkov ani z iných dôkazov predložených žalobcom súd nepovažoval za preukázané, že očakávanie žalobcu resp. prísľub štátu sa vzťahoval na konkrétny nárok uplatnený v tomto konaní resp. že by sa vzťahoval vo všeobecnosti odstráneniu následkov diskriminácie žalobcu alebo sudcov všeobecných súdov.

47. Na základe všetkých uvedených skutočností súd uzatvára, že nezistil rozpor námietky premlčania vznesenej žalovaným s dobrými mravmi.

48. Právne relevantné nie je ani tvrdenie žalobcu, že podanie žaloby na náhradu nemajetkovej ujmy bolo závislé od nálezu ÚSSR vo vzťahu k vyčísleniu výšky nemajetkovej ujmy. Náhrada nemajetkovej ujmy nie je poskytnutím peňažného zadosťučinenia, ale predstavuje spravodlivé zmiernenie následkov vznikutej ujmy a preto ju nie je možné zamieňať s náhradou majetkovej škody. V tomto konkrétnom prípade nie je a ani nemôže byť výška nemajetkovej ujmy závislá od vydania nálezu ÚSSR tak ako to prezentoval žalobca, pretože nejde o doplatenie rozdielu v platoch medzi všeobecnými a špeciálnymi sudcami ale o satisfakciu za značné zníženie dôstojnosti a spoločenskej vážnosti. Navyiac výška rozdielu medzi platom žalobcu a platom sudcu Špeciálneho súdu bola žalobcovi známa aj bez Nálezu ÚS SR.

49. Nad rámec uvedeného súd uvádza, že vzhľadom na výslovné tvrdenie žalobcu v jeho podaní zo dňa 30.06.2016 (čl. 251) že, „Premlčacia doba by podľa odporcu plynula už v čase, keď som ani nemohol mať objektívnu vedomosť o to, že som bol diskriminovaný a mám nárok na nemajetkovú ujmu.“ len prisvedčuje tomu, že minimálne pred Nálezom ÚS SR žalobca zjavne žiadne následky diskriminačného zaobchádzania, ako ich tvrdil v priebehu konania nemohol pociťovať.

50. Vzhľadom na to, že žalobu bolo potrebné v časti určenia zamietnuť pre nedostatok naliehavého právneho záujmu a v časti náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch pre premlčanie, ktorého sa dovoľal

žalovaný, súd sa znížením dôstojnosti a spoločenskej vážnosti žalobcu pre nadbytočnosť nezaoberal a ani nesumarizoval výsledky dokazovania v tomto smere.

51. Podľa § 262 ods. 1 CSP, o nároku na náhradu trov konania rozhodne aj bez návrhu súd v rozhodnutí, ktorým sa konanie končí.

52. Podľa § 262 ods. 2 CSP, o výške náhrady trov konania rozhodne súd prvej inštancie po právoplatnosti rozhodnutia, ktorým sa konanie končí, samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník.

53. O nároku na náhradu trov konania rozhodol súd podľa zásad o náhrade trov konania (§ 255 CSP). Nakoľko si žalovaný v priebehu sporu náhradu trov konania výslovne neuplatnil, rozhodol súd ako je uvedené v druhej časti výroku tohto rozhodnutia.

Poučenie:

P o u č e n i e : Proti rozsudku je prípustné odvolanie v lehote 15 dní od doručenia rozsudku na súde, proti ktorého rozsudku smeruje.

Odvolanie môže podať strana, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané.

Odvolanie len proti odôvodneniu rozhodnutia nie je prípustné.

V odvolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (odvolacie dôvody) a čoho sa odvolateľ domáha (odvolací návrh).

Rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže odvolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie odvolania.

Odvolanie možno odôvodniť len tým, že

a) neboli splnené procesné podmienky,

b) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces,

c) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd,

d) konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci,

e) súd prvej inštancie nevykonal navrhnuté dôkazy, potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností,

f) súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam,

g) zistený skutkový stav neobstojí, pretože sú prípustné ďalšie prostriedky procesnej obrany alebo ďalšie prostriedky procesného útoku, ktoré neboli uplatnené, alebo

h) rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci.

Ak povinný dobrovoľne nespĺní, čo mu ukladá vykonateľné rozhodnutie, oprávnený môže podať návrh na vykonanie exekúcie podľa Exekučného poriadku.